

Nederland verdient beter?

van Damme, E.E.C.

Published in:
Algemeen Dagblad

Document version:
Peer reviewed version

Publication date:
2004

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
van Damme, E. E. C. (2004). Nederland verdient beter? *Algemeen Dagblad*.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright, please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

NEDERLAND VERDIENT BETER?

Over een week wordt u op het Museumplein in Amsterdam verwacht. Tijdens de Algemene Beschouwing komende week zal minister Zalm proberen u te overtuigen dat u beter niet kunt gaan. Hij zal proberen uit te leggen dat het kabinet bezig is met de modernisering van de verzorgingsstaat en niet met de afbraak van ons sociale stelsel, zoals de bonden stellen. Welke kant kiest u? Hoe oud bent u?

Sommigen van ons, ik heb het over de 55-plussers, hebben het maar goed. Zij die bewust de oorlog meegemaakt hebben en die in de jaren 50 ons land weer hebben opgebouwd hebben het verdiend. Velen van hen hebben ook tot hun 65^e gewerkt. De overigen hebben gewoon geluk gehad. Zij profiteren van een uiterst kostbare fout die ten tijde van Lubbers door onze overheid gemaakt werd.

In het begin van de jaren 1980, toen we in een vergelijkbare crisis zaten als nu, was arbeidsduurverkorting het toverwoord. De werkloosheid was hoog en het idee was dat de totale hoeveelheid banen gegeven was. Het was niet eerlijk en niet efficiënt dat sommigen werkten en anderen werkeloos toe moesten zien. Het beschikbare werk moest over meer mensen verdeeld worden. Iedereen ging korter werken en ouderen moesten plaats maken voor jongeren. Toen hoorde je nog wel eens mensen klagen dat ze te snel werden afgeschreven.

Sinds 1983 is de arbeidsduur in de marktsector met 6% verkort; bij de overheid zelfs met 10%. Gemiddeld werken we 32 uur per week en 38 weken per jaar; totaal iets meer dan 1200 uur per jaar. Van de 55-65 jarigen werkt slechts 38%. Nergens in Europa werkt men minder, nergens werken minder ouderen. Geen wonder dat je op vakantie of zakenreis, waar je ook bent en welk seizoen het ook is, altijd zoveel Nederlanders tegenkomt. Waar halen ze het geld vandaan?

Ten dele heeft onze grijze golf het zelf bij elkaar gespaard, maar voor de rest leeft men toch op onze kosten. VUT-regelingen zijn gebaseerd op het omslagstelsel: de huidige werkenden betalen de premies voor de VUT-ers. Hoe meer VUT-ers hoe hoger de loonkosten, hoe geringer de concurrentiekracht van ons bedrijfsleven, hoe groter de werkloosheid en hoe groter de frustratie bij werkenden over het grote gat tussen het bruto- en het nettosalaris. Die

frustratie wordt niet minder als men zich realiseert dat men betaalt voor iets waar men nooit zelf van zal profiteren.

Bij het prepensioen ligt het iets anders omdat dat op het kapitaalstelsel gebaseerd is. Omdat het systeem collectief is en er doorsneepremies betaald worden, betalen ook jongeren hieraan mee. Belangrijker is nog dat die regelingen fiscaal gestimuleerd worden en dat de schatkist dus flink meebetaald. Opnieuw zijn het daarom de werkenden die de ouderen subsidiëren. Omdat er steeds meer ouderen komen en die steeds ouder worden is ook dit systeem niet te handhaven. Dankbaarheid kent grenzen.

Wij mensen zijn eerder geneigd achteruit dan vooruit te kijken. Mijn buurman is 55-plus en zit alweer in Zuid-Frankrijk. Ik moet Abraham nog zien, maar ben soms wel wat jaloers op mijn buurman. Waarom ontzegt de overheid mij wat zij hem geboden heeft?

In 2040 zullen mijn kinderen ongeveer 50 zijn. Ieder lid van hun generatie zal een halve 65-plusser moeten onderhouden. Ze zullen daarvoor hard en lang moeten werken en alleen als de dan oudjes zelf wat gespaard hebben, zal het lukken. Mijn kinderen zullen niet vroeg met pensioen kunnen.

Ga ik naar Amsterdam? Denk ik aan mijn buurman of aan mijn dochter? Zij gaat in ieder geval niet. Ze moet werken.

Eric van Damme

(Hoogleraar economie CentER en directeur TILEC, het Tilburg Center for Law and Economics, Universiteit van Tilburg.)